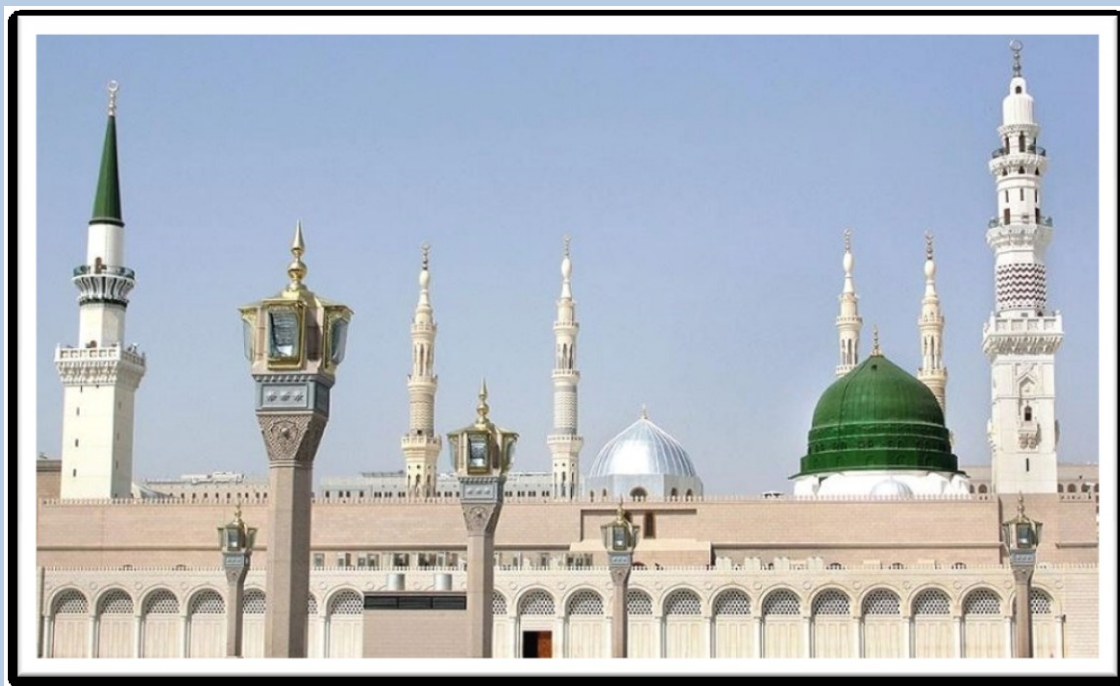

ŞİƏ FİQHİ MƏNBƏLƏRİ

Müəllif: Seyyid Rza Nuseyninəsəb

Janr: Əqidə

ŞİƏ FİQHİ MƏNBƏLƏRİ

Şiələr Allahın kitabı Qur`ana və Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsinə tabe olaraq şər`i hökmləri aşağıda qeyd olan dörd əsas mənbədən əldə edirlər:

1-Allahın kitabı, 2-Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sünnəsi, 3-İcma, 4-Əql.

Qeyd olunan mənbələr arasında Allahın kitabı və Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsi şiə fiqhinin əsas mənbəyi sayılır ki, onların

barəsində ixtisarla söhbət edəcəyik.

ALLAHIN KİTABI-QUR`AN

Şiə məktəbinin ardıcılıları Qur`anı özlərinin ən mühüm fiqhin mənbəyi, ilahi hökmləri tanımağın əsas me`yarı hesab edirlər. Çünki onların rəhbərləri fiqhi hökmləri əldə etmək üçün asimani kitabı ən yüksək bir mənbə hesab etmişlər. Belə ki, hər bir söz və nəzəriyyə Qur`an ilə müqayisə olunur, onunla uyğun olduğu surətdə qəbul olunur,

əks halda isə ona e`tina olunmur.

Şiənin 6-cı rəhbəri imam Sadiq (ə)

bu barədə buyurur:

كُلُّ حَدِيثٍ لَا يُوَافِقُ كِتَابَ اللَّهِ فَهُوَ زُحْرُفٌ

**“Hər söz Qur`anla uyğun
olmasa batil və əsassızdır.”¹**

Həmçinin imam Sadiq (ə)

Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-dən

belə bir hədis nəql edir:

أَيُّهَا النَّاسُ مَا جَاءَكُمْ عَنِّي يُوَافِقُ كِتَابَ اللَّهِ فَإِنَّا قُلْتُهُ وَ

مَا جَاءَكُمْ يَخَالِفُ كِتَابَ اللَّهِ فَلَمْ أَقُلْهُ

¹ “Üsuli-Kafi”, 1-ci cild, fəzlul-elm kitabı babul-əxzi bis-sunnəti və şəvaidil-Kitab, 3-cü hədis

“Ey insanlar mənə nisbət verilən hər bir söz əgər Allahın kitabı ilə uyğun olsa məndəndir, əgər onunla uyğun olmasa məndən deyildir.”²

Bu iki hədisdən aydın olur ki, müsəlmanların asimani kitabı – Qur`an şüə rəhbərlərinin nəzərində şər`i hökmlərin əldə edilməsinin ən mö`təbər və möhkəm mənbə hesab olunur.

² Yəne orada, 5-ci hədis

SÜNNƏ

Sünnə dedikdə Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sözü, əməli və ya başqasının işini təsdiqləməsi (buna təqrir deyilir) nəzərdə tutulur və şiə fiqhinin ikinci əsas mənbəsi sayılır.

Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in Əhli-beytindən olan mə`sum imamlar da Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsini müstəqil şəkildə nəql edənlər olub onun elminin xəzinədarları kimi qələmə verilir. Əlbəttə Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sözləri digər mö`təbər

yollarla da gəlib çatsa şielər
tərəfindən qəbul olunur.

Biz burada iki yöndən araşdırma
aparırıq:

**PEYĞƏMBƏRİ ƏKRƏM (S.Ə.V.V)
SÜNNƏSİNƏ İSTİNAD ETMƏYİN
DƏLİLLƏRİ**

Şiə rəhbərləri öz ardıcıllarına,
Qur`ana əməl etməyi tövsiyə
etməklə yanaşı onları Peyğəmbər
(s.ə.v.v) sünnəsinə əməl etməyi də
tövsiyə edir, kitab və sünnəni
birbirilə yanaşı vəsf edirlər. İmam

Sadiq (ə) buyurur:

إِذَا وَرَدَ عَلَيْكُمْ حَدِيثٌ فَوَجَدْتُمْ لَهُ شَاهِدًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ أَوْ

مِنْ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، وَ الْإِقْلَادِي جَاءَكُمْ بِهِ أَوْلَى بِهِ

**“Hər vaxt sizə bir hədis gəlib
çatsa və Allahın kitabında,
Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sözlərində
ona dair bir şahid tapsanız qəbul
edin, əks halda o söz onu deyən
şəxs daha layiqdir.”³**

İmam Baqir (ə) Peyğəmbər
(s.ə.v.v) sünnesinə istinad etməyi

³ “Üsuli-Kafi”, 1-ci cild, hədis:2

camiuş-şərait fəqihin əsas şərti

hesab edərək buyurur:

إِنَّ الْفَقِيهَ حَقَّ الْفَقِيهِ، الزَّاهِدُ فِي الدُّنْيَا، الرَّاعِبُ فِي الْآخِرَةِ،

الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ

**“Həqiqi fəqih o kəsdir ki,
dünyadan çəkinsin, qiyamət
aləminə rəğbətli (müştəq) olsun
və Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsinə
sarılsın.”⁴**

Şiənin böyük rəhbərləri Allahın
kitabı və Peyğəmbər (s.ə.v.v)

⁴ Yəne orada, hədis:8

sünnəsi ilə müxalifət etməyi həтта küfr hesab etmişlər. İmam Sadiq (ə) bu barədə buyurur:

فَقَدْ كَفَرَ مَنْ خَالَفَ كِتَابَ اللَّهِ وَ سُنَّةَ مُحَمَّدٍ

“Hər kəs Allahın kitabı (Qur`an) və Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sünnəsi ilə müxalifət etsə şübhəsiz kafir olmuşdur.”⁵

Deməli, şiələr hər bir sair islam firqələrindən öncə Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsinə dəyər verir.

⁵ Yəne orada, hədis:6

Bununla da şiiələrin Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsi ilə yad olduğunu iddia edərək onları müttəhim edənlərin sözünün əsassız olduğu sübuta yetir.

ƏHLİ-BEYT HƏDİSLƏRİNƏ İSNAD ETMƏYİN DƏLİLLƏRİ

Şiiələrin Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əhli-beytinin hədisləri barəsindəki nəzərinin aydın olması üçün bu barədə bir neçə məsələni araşdırırıq:

a) Mə`sum rəhbərlərin
hədislərinin mahiyyətiə

b) Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əhli-
beytinə istinad etməyin zərurəti və
e`tibarının dəlilləri.

İndi aşkar dəlillər əsasında və
ixtisara riayət etməklə hər iki
məsələni araşdırırıq.

PEYĞƏMBƏRİ ƏKRƏM (S.Ə.V.V)

İTRƏTİNİN HƏDİSLƏRİNİN

MAHİYYƏTİ

Şiənin nəzərində bəşəriyyət üçün

şəriət və qanun qoymağa yalnız
aləmlərin Rəbbi olan Allahın haqqı
vardır. Belə ki, müqəddəs şəriətin
hökm və qanunları da Allahın Öz
Peyğəmbərinin vasitəsilə insanlara
çatdırılır. Aydındır ki, Peyğəmbər
(s.ə.v.v) yalnız vəhyin alınmasında
və Allah ilə insanların arasında
şəriət qoyulmasına bir vasitədir.
Deməli şiiələrin Əhli-beyt ç
hədislərini öz fiqhi mənbələrindən
biri hesab etmələrinin səbəbi bu
deyildir ki, onun Peyğəmbər

(s.ə.v.v) sünnəsi müqabilində müstəqil bir yol olduğuna inansınlarə əksinə Əhli-beytin (ə) hədisləri yalnız buna görə mö`təbər sayılır ki, onlar Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsinin bəyan ediciləridir. Deməli şienin mə`sum imamlarının özlərindən heç bir sözü yoxdur, hamısı Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnəsindən ibarətdir.

Bu müddəanı isbat etmək üçün yaxşı olar ki, imamların öz sözlərini qeyd edək:

1-İmam Sadiq (ə) ondan sual soruşan bir şəxsə belə cavab vermişdir:

مَهْمَا أَجَبْتُكَ فِيهِ بِشَيْءٍ فَهُوَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ , لَسْنَا نَقُولُ

بِرَأْيِنَا مِنْ شَيْءٍ

“Sənə verdiyim hər bir cavab Peyğəmbər (s.ə.v.v)-dəndir. Biz özümüzdən heç bir rə`y demirik.”⁶

Başqa bir hədisdə buyurur:

حَدِيثِي حَدِيثُ أَبِي وَحَدِيثُ أَبِي حَدِيثُ جَدِّي، وَحَدِيثُ

⁶ “Camiu əhadisiş-şiə”, 1-ci cild, səh.129

جَدِّي حَدِيثُ الْحُسَيْنِ، وَ حَدِيثُ الْحُسَيْنِ حَدِيثُ الْحَسَنِ،
 وَ حَدِيثُ الْحَسَنِ حَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ حَدِيثُ أَمِيرِ
 الْمُؤْمِنِينَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ، وَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ
 عَزَّ وَ جَلَّ

**“Mənim sözüm atamın (imam
 Baqirin) sözü, atamın sözü
 babamın (imam Əliyyibni
 Hüseynin) sözü, babamın sözü
 Hüseyin ibni Əlinin, Hüseynin
 sözü Həsən ibni Əlinin, imam
 Həsənin sözü Əmirəl-mö`minin,
 onun sözü Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in
 sözü, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in sözü**

də böyük Allahın kəlamıdır.”⁷

2-İmam Muhəmməd Baqir (ə)

Cabirə belə buyurdu:

حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ، عَنْ جَبْرَائِيلَ عَنِ اللَّهِ عَزَّ

وَ جَلَّ وَ كَلَّمَا أَحَدَّثَكَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ

**“Atam mənim üçün babam
Rəsuli Əkrəm (s.ə.v.v)-dən, o da
Cəbrəildən, Cəbrəil də böyük
Allahdan rəvayət etmişdir. Sənin
üçün rəvayət etdiklərim bu sənəd**

⁷ Yəne orada, səh.127

əsasındadır.”⁸

Qeyd olunan rəvayətlərə əsasən
 şiələrin mə`sum rəhbərlərinin
 hədislərinin mahiyyəti, yə`ni
 Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in
 sünnəsindən ibarət olması aydın
 olur.

**PEYĞƏMBƏR (S.Ə.V.V) ƏHLİ-
 BEYTİNƏ İSTİNAD ETMƏYİN
 ZƏRURƏTİ VƏ E`TİBARININ
 DƏLİLLƏRİ**

Sünnü və şiə mühəddisləri

⁸ Yəne orada, səh.128

inanırlar ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v) özündən sonra iki dəyərli əmanət qoyub getmiş, bütün müsəlmanları onlara tabe olmağa çağırmış, insanların hidayət və səadətini o ikisinə sarılmaqda hesab etmişdir. Bunlardan biri Allahın kitabı Qur`an, digəri isə Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in Əhli-beyti və itrətidir. Burada nümunə olaraq bə`zi rəvayətləri qeyd edirik:

1-Tirmizi özünün “Səhih” kitabında Cabir ibni Əbdüllah

Ənsaridən, Rəsuli Əkrəm (s.ə.v.v)-
in belə buyurduğunu nəql edir:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ لَنْ

كِتَابَ اللَّهِ وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي كَتَبُوا

**“Ey insanlar, mən sizin
aranızda iki şeyi əmanət
qoyuram, əgər onlara sarılısanız
heç vaxt yolunuzu azmazsınız:
Allahın kitabı və mənim
itrətim.”⁹**

2-Tirmizi həmin kitabda digər bir

⁹ “Səhihi Tirmizi”, kitabul-mənaqib, mənaqibu Əhli-beytin-Nəbi babı, 5-ci cild, Beyrut çapı, səh.662, 3786-cı hədis

hədis nəql edir:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا

إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَحَدُهُمَا اعْظُمُ مِنَ الْآخِرِ **K**

كِتَابَ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِثْرَتِي

أَهْلُ بَيْتِي وَ لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ

تَخْلُقُونِي فِيهِمَا

“Rəsuli Əkrəm (s.ə.v.v)

buyurdu: Mən sizin aranızda iki şeyi əmanət qoyuram, əgər onlara sarılısanız məndən sonra heç vaxt yolunuzu azmazsınız. Onlardan

biri digərindən üstündürə
Allahın kitabı asimanla yer
arasında bağlıq vasitəsidir,
digəri isə mənim Əhli-beytimdir.
Onlar “Kovsər” hovzunda mənə
gəlib çatana qədər heç vaxt bir-
birindən ayrılmazlar. Baxın
görün, məndən sonra bu iki
əmanətlə necə rəftar
edəcəksiniz!”¹⁰

3-Müslim ibni Həccac özünün
 “Səhih” kitabında Peyğəmbər

¹⁰ Yəni orada, səh.663, hədis:3788

(s.ə.v.v)-in belə buyurduğunu nəql

edir:

أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَن يُؤْتِي رَسُولٌ مِّن رَّبِّي

فَأُحْيَبَ وَ أَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثِقَلَيْنِ أَوْهُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ

الهُدَى وَ النُّورُ فَخُذُوا بِكِتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحَتَّى

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ رَغَبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ K وَ أَهْلَ بَيْتِي أُذَكِّرْكُمْ

اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أُذَكِّرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أُذَكِّرْكُمْ اللَّهُ فِي

أَهْلِ بَيْتِي

**“Ey insanlar, mən də bir
bəşərəm, Allahın göndərdiyinin
(Əzrail) mənim ardımca gəlməsi**

yaxındır. Mən də ona müsbət cavab verəcəyəm. Mən sizin aranızda iki ağır və dəyərli əmanət qoyuram. Onlardan biri Allahın kitabıdır ki, onda hidayət və nur vardır, Allahın kitabına sarılın! (Sonra camaatı Qur`ana rəğbətləndirib buyurdu:) Və (ikincisi də) Əhli-beytimdir. Sizi Əhli-beytimə (onların hüquqlarına riayət etməyə) tövsiyə edirəm (bu cümləni üç

dəfə təkrar etdi).”¹¹

4-Mühəddislərdən bir qrupu
Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in belə
buyurduğunu nəql etmişlər:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ أَهْلَ بَيْتِي وَ إِنَّهُمَا

لَنْ يَفْتَرَقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ

**“Mən sizin aranızda iki ağır,
dəyərli əmanət qoyub gedirəm.
Biri Allahın kitabı Qur`an, digəri
isə Əhli-beytimdir. Bunlar
“Kovsər” hovzunda mənim**

¹¹ “Səhihi Müslim”, 7-ci cild, (Misir çapı) səh.122, 123

**yanıma gəlib çatana qədər heç
vaxt biri-birindən
ayrılmayacaqlar.”¹²**

Bu barədə mövcud olan hədislər həddindən artıq çoxdur və bu kiçik kitaba sığmaz. Böyük alim Seyyid Mirhamid Hüseyn bu rəvayətlərin sənədlərini “Əbəqatul-ənvar” kitabında (6 cildə) bir yerə toplamışdır.

Qeyd olunan rəvayətlərdən aydın olur ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in

¹² “Müstədrək” (Hakim), 3-cü cüz, səh.148, “Əs-səvariqul-mühriqə”, 11-ci bab, 1-ci fəsil, səh.149ə Bu məzmunun oxşarı aşağıdakı mənbələrdə də qeyd olunub: “Müsnədi Əhməd”, 5-ci cüz, səh.182 və 189, “Kənzul-ummal”, 1-ci cüz, “əl-e-tisamu bil-kitabi vəs-sünnə” babı, səh.44

Əhli-beytinə sarılmaq və onlara tabe olmaq Allahın kitabı və Peyğəmbər (s.ə.v.v) sünnesi baxımından islamın zəruri məsələlərindəndir, Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əhli-beytinin sözlərinə əhəmiyyət verməmək isə insanın azgınlığa düşməsinə səbəb olur. Belə bir sual yarana bilər ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in itrativə Əhli-beyti kimlərdir ki, onlara itaət etmək Allahın fərmanı ilə bizə vacib olmuşdur?

Mö`təbər rəvayətlərə istinadən
Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v) Əhli-
beytinin kimlər olduğunu
araşdırırıq.

PEYĞƏMBƏR (S.Ə.V.V)-İN ƏHLİ-BEYTİ KİMLƏRDİR?

Qeyd olunan rəvayətlərdən aydın
olur ki, Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)
bütün müsəlmanları öz Əhli-beytinə
təbə olmağa çağırmış, özündən
sonra onları Qur`anla yanaşı
insanların müraciət yeri kimi

təqdim etmiş və tam aşkar şəkildə
 buyurmuşdur ki, **“Qur`an və itrət
 heç vaxt bir-birindən
 ayrılmayacaq.”**

Deməli, Əhli-beytin kimlər
 olduğunu araşdırmalıyıqə belə ki,
 onlar Peyğəmbər (s.ə.v.v)
 tərəfindən Qur`anla yanaşı təqdim
 edildiyi üçün ismət məqamına
 malik olmalı və islam maarifinin
 zülal çeşməsindən
 bəhrələnməlidirlərə əks halda
 Allahın kitabından ayrılmış

olacaqlar. Halbuki Peyğəmbər (s.ə.v.v) buyurmuşdur: **“Qur`an və itrət Kəvsər hovzunda mənə gəlib çatana qədər bir-birində ayrılmazlar.”**

Beləliklə Əhli-beytin özləri və onların bariz səciyyələrinin dəqiq şəkildə tanınmasının zəruri bir məsələ olması aydınlaşır ki, bu da yalnız Peyğəmbər (s.ə.v.v) itrətindən olan şiə imamları ilə uyğun gəlir.

İndi isə islam mühəddislərinin rəvayətlərinə əsaslanan dəlillərimizi bəyan edirik:

1-Müslim ibni Həccac

“Səqələyn” hədisini bəyan etdikdən sonra yazır: “Yəzid ibni Həyyan Zeyd ibni Ərqəmdən soruşdu: Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in Əhli-beyti kimlərdir? Onlar Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in zövcələridirmi? Zeyd ibni Ərqəm cavabında dedi:

لَا وَ أَيْمُ اللَّهِ إِنَّ الْمَرْأَةَ تَكُونُ مَعَ الرَّجُلِ الْعَصْرَ مِنْ

الدَّهْرِ ثُمَّ يُطَلِّقُهَا فَتَرْجِعُ إِلَىٰ أَبِيهَا وَ قَوْمِهَا، أَهْلُ بَيْتِهِ أَصْلُهُ

وَ عُصْبَتُهُ الَّذِينَ حُرِّمُوا الصَّدَقَةَ بَعْدَهُ

**“Xeyr (belə deyil)! Allaha and
olsun, qadın bir zaman
müddətində kişi ilə yanaşdıræ
kişi o qadına təlaq verə bilər, bu
zaman o, atasının, qohum-
əqrəbasının yanına qayıdar.
Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in Əhli-beyti
o kəslərdir ki, əsl – yə`ni dərin
qohumluq əlaqələrinə malik və
onun ən yaxın adamlarından**

olsunə o kəslər ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-dən sonra sədəqə almaq onlara haramdır.”¹³

Bu rəvayət göstərir ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in itrəti (onlara sarılmaq Allahın kitabına sarılmaq kimi vacibdir) dedikdə məqsəd o həzrətin zövcələri deyilə onun Əhli-beyti cismi (fiziki) baxımdan o həzrətə mənsub edilməkdən əlavə, onunla mə'nəvi bağlılığa və xüsusi ləyaqətə malik olmalıdırlar ki,

¹³ “Səhihi Müslim”, 7-ci cild, (Misir çapı), səh.123

dünya müsəlmanlarının müraciət yeri kimi Qur`anla yanaşı qərar verilə bilsinlər.

2-Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v) tək-cə Əhli-beytin vəsfini bəyan etməklə kifayətlənmədi, onların sayının on iki nəfər olduğunu da aşkar şəkildə buyurdu. Müslim Cabir ibni Səmrətdən belə hekayət edir:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ " وَ سَلَّمَ يَقُولُ

لَا يَزَالُ الْإِسْلَامُ عَزِيْزًا إِلَيَّ إِثْنَيْ عَشَرَ خَلِيْفَةً ثُمَّ قَالَ كَلِمَةً لَمْ

أَفَهَمَهَا فَعُلْتُ لِأَبِي مَا قَالَ؟ فَقَالَ كُلُّهُمْ مِنْ فُرَيْشٍ

“Rəsuli Əkrəm (s.ə.v.v)-in belə buyurduğunu eşitdim: “İslam on iki xəlifə ilə əziz olacaqdır.”
Sonra bir söz dedi, amma mən onu başa düşmədim, atamdan “nə dedi?” deyə soruşduqda cavab verdi: Hamısı Qureyşdəndir.”¹⁴

Müslim Peyğəmbər (s.ə.v.v)-dən digər bir hədis nəql edir:

¹⁴ “Səhihi Müslim”, 6-cı cild, səh.3, Misir çapı

لَا يَزَالُ أَمْرُ النَّاسِ مَاضِيًا مَا وَلِيُّهُمْ إِثْنَا عَشَرَ رَجُلًا

**“İslam ümmətinə on iki nəfər
hökmlərlik edincəyə qədər
onların işləri ləyaqətlə ötüb
keçəcəkdir.”¹⁵**

Bu iki rəvayət şüərlərin dediyi “*on iki imam Peyğəmbər (s.ə.v.v)-dən sonra ümmətin həqiqi rəhbərləridir*” - deyə sözlərinin düzlüyünə aşkar dəlildir. Çünki Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in vəfatından

¹⁵ Yənə orada

bilavasitə sonra müsəlmanların bütün işlərində müraciət yeri sayılan, islamın əzəmət və şövkətinə səbəb olan on iki xəlifə yalnız Əhli-beyt imamlarından ibarətdir və digər nümunəsi yoxdur. Belə ki, əgər müsəlmanların istilahında “raşidin xəlifələri” adı ilə tanınan dörd xəlifəni çıxsaq, tarixin şəhadət verdiyi kimi Bəni-üməyyə və Bəni-Abbas tayfalarından olan sair hakimlər özlərinin yaramaz əməlləri ilə

islamın abır-heysiyyətini aparmış,
 islam ümmətini və müsəlmanları
 rüsvayçı vəziyyətə salmışlar.
 Deməli Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in
 Qur`anla yanaşı qərar verib dünya
 müsəlmanlarının müraciət yeri kimi
 təqdim etdiyi Əhli-beyt dedikdə
 məqsəd o həzrətin Əhli-beytindən
 olan on iki imamdan ibarətdirə
 onlar Peyğəmbər (s.ə.v.v)
 sünnəsinin qoruyucuları və onun
 elminin daşıyıcılarıdır.

3-Əmirəl-mö`minin Əliyyibni

Əbi Talib (ə) da müsəlmanların rəhbərinin Bəni-Haşimdən olmasını demişdir, bu da şüələrin Əhli-beytin tanınmasındakı sözlərinin düzgünlüyünə aşkar şəkildə dəlalət edir. O həzrət buyurur:

إِنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ قُرَيْشٍ غُرِسُوا فِي هَذَا الْبَطْنِ - مِنْ بَنِي

هَاشِمٍ لَا تَصْلَحُ عَلَيَّ مِنْ سِوَاهُمْ وَ لَا تَصْلَحُ الْوَلَاةُ مِنْ

غَيْرِهِمْ

“İmamlar Qüreyşdən, Bəni-Haşim tayfasından qərar verilmişdir. Onlardan

**başqalarının insanlara vilayətə
(rəhbərliyə) ləyaqəti yoxdur,
digər hakimlərin rəhbərlikləri
əsassızdır.”¹⁶**

NƏTİCƏ:

Rəvayətlərin məcmusundan iki
həqiqət aşkar olur:

1-Peyğəmbər (s.ə.v.v) Əhli-
beytinə sarılıb onlara tabe olmaq
Allahın kitabına itaət etməklə
yanaşı, vacibdir.

¹⁶ “Nəhcül-bəlağə” (Sübhi Saleh), xütbə-144

2-Qur`anın bərabəri və bütün müsəlmanların hər bir sahədəki mərcəyi (müraciət yeri) kimi təqdim olunan Əhli-beyt aşağıdakı xüsusiyyətlərə malikdir:

a) Onların hamısı Qüreyşdən, Bəni-Haşim tayfasındandır.

b) Onların hamısı Peyğəmbər (s.ə.v.v)-lə elə yaxınlığa malikdirlər ki, sədəqə onlara haramdır.

v) Onların hamısı ismət məqamına malikdirlərə əks halda

əməli olaraq Qur`ani-Məciddən ayrıldılar, halbuki Peyğəmbər (s.ə.v.v) buyurur ki, o ikisi – Qur`an və itrət Kəvsər hovuzunda mənə gəlib çatana qədər bir-birindən ayrılmazlar.

q) Onların sayı on iki nəfərdir ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-dən sonra biri digərindən sonra müsəlmanların rəhbəri olmalıdır.

ğ) Bu on iki xəlifə islamın əzəmət və şövkətinə səbəb olur.

Rəvayətlərdə də qeyd olunan bu xüsusiyyətləri nəzərə almaqla aydın olur ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in “Əhli-beyt” dedikdə məqsədi (Peyğəmbər onlara tabe olmağı bütün müsəlmanlara tövsiyə etmişdir) o həzrətin itrətindən olan on iki pak imamdır ki, şüalər də onlara tabe olaraq özünün fiqhi hökmlərini onlardan əxz etmələri ilə iftixar edirlər.
